

Det ærede Medlem talte saa om, at der skulde være hemmelige Forudsætninger osv., det har der ikke paa nogen Maade været. Der har været en Forudsætning, som ikke var hemmelig, og som blev gjort gældende af det ærede Medlem fra Stubbekøbing, da han forhandlede med Finansministeren om denne Sag, og som ogsaa blev udtalt aabent her. Det var den, at de 5 Millioner skulde anvendes til Kommunerne. Det var vor Bagtanke, men heri laa ikke nogen Hemmelighed, og naar det ærede Medlem sigter til, at der skulde være andre Forudsætninger for denne Lovs Vedtagelse, ved jeg ikke, hvortil han sigter. Der var ingen saadanne Forudsætninger, det kan jeg bestemt erklære. Men, som sagt, lad Fortiden være, hvad den vil, saa glæder jeg mig i ethvert Tilfælde over, at det ærede Medlem og hans Meningsfæller slutte sig til Forslaget, saaledes som det her foreligger, selv om han mener, at det baade kunde have været bedre den Gang og ogsaa være bedre nu. Der er dog ikke nogen Tvivl om, at Kommunerne langt ville foretrække at faa Laan paa de Vilkaar, som bleve vedtagne den Gang, eller paa lignende Vilkaar, end slet ikke at faa dem.

Til den højtærede Minister har jeg ikke mange Bemærkninger at gøre. Vi have jo forhandlet denne Sag ved tidligere Lejligheder. Den højtærede Minister understreger atter stærkt, at denne Foranstaltning var snævert knyttet til de optagne Statslaan, og at det vilde være at gaa til et nyt Princip, hvis vi vilde vedtage, at en Lov som denne skulde udstrækkes noget videre end til de 5 Mill., som bleve stillede til Raadighed straks. Jeg kan ikke indrømme, som den højtærede Minister sagde, at der skulde ligge et stort nyt Princip heri. Det er aldeles ikke noget nyt, at Staten laaner til Kommunerne som en Hjælp til deres forskellige Fornødenheder. Paa sidste Finanslov findes saaledes udlaant paa lignende Vilkaar som de, hvorom der her er Tale: Til Sundbyernes Kommune 600,000 Kr., til Esbjerg Kommune et Laan af indtil 350,000 Kr., og forskellige andre kommunale Laan have vi paa samme og paa andre Finanslove. Der er derfor ikke noget saa mærkeligt eller nyt deri. Det kan maaske lyde noget afskrækkende, naar den højtærede Minister siger, at Statskassen ikke skal være Bankier for Kommunerne. Det er den jo alligevel blevet ved Forholdenes Magt i en ikke ringe Udstrækning, og hvis det forkastelige skulde ligge i, at det netop skulde anvendes til Jærnbaneanlæg i Henhold til

Loven af 1894, kan jeg endnu mindre give den højtærede Finansminister Ret. Der er netop her, som Lovgivningsmagten ogsaa den Gang har anerkendt, en ganske særlig Anledning for Statskassen til at træde til. Staten har en meget betydelig Part i disse Jærnbaner. Staten og Kommunen ere her Parthavere sammen. Det er Privatbaner, som have mere Statsbanekarakter, end nogen som helst tidligere Privatbane har haft. Staten er derfor her i høj Grad Parthaver, og den har her i højere Grad end over for nogen anden Privatbane bidraget til at fremskaffe disse Baner. Der turde derfor her være en særlig god og rimelig Lejlighed for Staten til at træde til med Laan for at lette Byrden for Kommunerne. Men først og sidst vil jeg i ethvert Tilfælde lægge den højtærede Finansminister paa Sinde, at de Kommuner, som komme bag efter, i høj Grad føle sig skuffede. Jeg ved, at den højtærede Finansminister ikke anerkender, at de have Ret dertil, og det kan jo være muligt; derom skal jeg ikke tvistes med ham. Det blev sagt under Forslagets Behandling i sin Tid her i Salen, at det vilde være rimeligt at gaa videre, men den daværende Finansminister vilde ikke udtale sig hverken for eller imod. „Dette vil jo“, sagde han, „være Fremtiden forbeholdt; det vil være den Regering og den Rigsdag, som sidder til den Tid, der ville komme til at afgøre dette Punkt...“ Heri Salen blev der ikke taget noget bestemt Forbehold mod at fortsætte disse Udlaan, naar de 5 Millioner vare slupne op. Men helt bortset fra Kommunernes Forventninger og daværende Udtalelser, er det i og for sig en naturlig og rimelig Ting, at Staten træder til over for disse Jærnbaneanlæg, i hvilke den i høj Grad er Parthaver, og hvorved der paalægges Kommunerne ikke ringe Byrder. Det er sandt nok, at det er Byrder, Kommunerne selv gerne ville paalægge sig, men ikke desto mindre er det vanskelige Byrder for Kommunerne at komme ud over. Der er jo ogsaa store Samfundsinteresser knyttede til disse Anlæg, hvad der ogsaa er blevet erkendt fra Lovgivningsmagts Side, idet disse Jærnbaner forøge Landets Velstand og Produktionsevne paa mange Maader, og det er ikke alene snævre kommunale Interesser, det her drejer sig om, men ogsaa Statsinteresser, hvorfor det er rimeligt, at Statskassen bidrager dertil.

A. Nielsen: Jeg havde ikke i Sinde at rippe op i den i sin Tid standende Strid mellem de forskellige Parter. Jeg